

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 29 Ağustos 2019
Sayı : 1210

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 29.08.2019
Sayı: -120.10-E.00000526811

E.00000526811

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de balıkçılığın ekonomi içerisindeki yerini anlayabilmek için gayri safi yurtiçi hasıla içerisindeki payının bilinmesinde yarar vardır. Türkiye’de su ürünleri potansiyeli dikkate alındığında, balıkçılığın GSYİH ve tarım içerisindeki payının yok denecek kadar az (%0.2) olduğu ortaya çıkmaktadır. Türkiye’de balıkçılık ve ilişkili olduğu faaliyet alanları göz önüne alındığında 100.000 ailenin geçimini sağladığı ve 500.000’e yakın kişinin de geçimine katkı sağladığı düşünülmektedir. Bu yönüyle bakıldığında balıkçılık kırsal nüfusun %3’ünü bünyesinde barındıran bir sektördür. Balık, iş hayatının yoğun temposu nedeniyle değişen tüketim alışkanlıklarına uygun, hızlı-pratik ve kolay hazırlanabilen bir üründür. Türkiye için düşük fiyatlı balık, protein açığını azaltmada iyi bir alternatif hayvansal protein kaynağıdır. Ancak, balıkçıların büyük bir bölümü aşırı sömürülen balık kaynakları, yetersiz ve uygun olmayan balıkçılık yönetim stratejileri sebebiyle krizdedir. Türkiye’de filonun yaklaşık %90’ını oluşturan küçük ölçekli balıkçılık ve su ürünleri kooperatifçiliğini geliştirmek ve desteklemek amacıyla Anayasanın 98. ve İçtüzüğü’nün 104. ve 105. maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılması konusunda gereğini arz ederiz.

Saygılarımla,

M. Bakan.

Murat BAKAN
İzmir Milletvekili

Burak Erboay

Mogla Mu.

Utku Gayerozer

Alaçkaya

Baz

Yenil

Dr. İsmail Mur SELLİ

Eskişehir Mu.

Yunus EMRE

İstanbul Mu.

Av. Dr. M. Seraph

TAHİR KULU

İst. Mu.

İ. SELLİ

Kemal OKYAY SINDIR

İzmir Mu.

Dr. Fethi GÖR

Niğde Mu.

Orhan SARIBAL

Bursa Mu.

Mehmet ALBAN

Abdül Öztürk

Kahramanmaraş Mu.

Serhat HİNSAL

Makara Mu.

Erkan AYDIN

İzmir Mu.

Se. Saygı

Selir Saygı

Dr. İlhami ÖZGÜR AYGÜN

Tekirdağ Mu.

MECLİS ARAŞTIRMA ÖNERGESİ İMZA CETVELİ

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 29.08.2019
Sayı: -120.10-E.00000526811

E.00000526811

1.	Süleyman Bilbul	Aydın	B. A.
2.	Nezhat Tığlı	Giresun	A. A.
3.	Gamze Tazcier	Ankara	Harun
4.	Tahsin Terhan	Kocaeli	Harun
5.	Burak Özcan	Niğla	S. A.
6.	Setin Osman Budak	Antalya	Emel
7.	Turan Aydoğan	Batı	Y. A.
8.	Alpay Antmen	Mersin	Harun
9.	Candan Yüceer	Telirdeğ	C. A.
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			
30.			

E.00000526811

GEREKÇE

Doğal Yaşamı Koruma Vakfı aracılığıyla edindiğimiz bilgiler doğrultusunda, dünyadaki 51 milyon balıkçının 50 milyonu (%99) küçük ölçekli balıkçılardan oluşmaktadır. (Berkas ve diğ. 2001; FAO 1999). Bu rakamın %95'i gelişmekte olan ülkelerden balıkçılardır ve toplam dünya balıkçılık üretiminin %58'ini gerçekleştirmektedir. Bununla birlikte, dünyadaki küçük ölçekli balıkçılığın (KÖB) ve balıkçıların büyük bir bölümü aşırı sömürülen balık kaynakları, yetersiz ve uygun olmayan balıkçılık yönetim stratejileri sebebiyle krizdedir. Birim av güçleri ve gelirleri azaltmıştır. Aşırı avcılık, aşırı sermaye birikimi, azalan balıkçı gelirleri ve istenmeyen av oranlarındaki artış balık stoklarının sürdürülebilir kullanımına zarar verdiği gibi, emek ve sermayenin rasyonel kullanımını da engellemektedir. Gelişmekte olan ülkelerde balıkçılar geçimlerini tehlike altında görmektedir. Balıkçılar genelde balıkçı kooperatifleri altında organize olmuşlardır ancak bu kooperatifler kuruluş amaçlarına göre hareket edememekte ve iyi yönetilmemektedir. Balıkçı kooperatifleri haksız rekabet, destekleme ve teşviklerin yetersizliği, kooperatifçilik eğitimi ve dayanışma eksikliği, yanlış yönetim ve kooperatiflerin kuruluş aşamasında yanlış planlamalar gibi nedenler yüzünden, 1940'lı yıllardan beri arzu edilen etkinliğe ulaşamamıştır. Kooperatifler, stokların azalması ve gelirin düşmesi sonucunda ortakları arasında işbirliği yaratmada zorluklar yaşamaktadır. Buna rağmen kooperatifçilik, balıkçılığın içinde bulunduğu sorunları ortadan kaldırmak, bunun yanında balık stoklarını ve balıkçı toplumunu sürdürülebilir kılmak için en uygun araçlardan biri olarak görülmektedir. Küçük ölçekli balıkçılık, Türkiye'de filonun yaklaşık %90'ını oluşturmakta, ancak tutulan balığın sadece %10'u küçük ölçekli balıkçılar tarafından avlanmaktadır. Küçük ölçekli kıyı balıkçılığı genellikle 5-12 metre uzunlukta, 10-25 beygir gücünde motorlarla yapılmaktadır. 12 metreden büyük ve daha güçlü motorlara sahip trol ve gırgır tekneleri ise endüstriyel balıkçılık yapan tekneler olarak kabul edilmektedir. Bu grupların yanı sıra avladıkları miktar resmi rakamlara dahil edilmese de önemli bir av baskısı oluşturduğu düşünülen amatör (rekreasyonel) balıkçılar da vardır. Amatör balıkçıların, ticari balıkçıların aksine, avladıkları balığı satmaları yasal değildir.

Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) verilerine göre Türkiye'de 2012 yılında toplam 16 bin 988 lisanslı balıkçı teknesi bulunmaktadır. Bunun 699'u trol (%4), 610'u gırgır (%3,6) ve 15 bin 540 tanesi (%91,4) küçük ölçekli teknedir. Bir balıkçının ortalama yıllık geliri 2012 yılında 9 bin 500 ABD doları civarındayken, küçük ölçekli balıkçılar aynı yılda 4000 ABD Doları yani asgari ücretten düşük bir gelir elde etmektedir. Balıkçılığın, Türkiye'nin gayri safi yurtiçi hasılasına katkısı %1'den düşüktür. Fakat balıkçılık alanında 53 bin 799 kişi istihdam edilmektedir.

Türkiye'de su ürünleri varlıklarının yönetimi ve balıkçılığımız 1971 yılından bu yana 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu ile yönetilmektedir. Bu kanundaki düzenlemeler en çok doğrudan regülasyona dayanmakta, örneğin, avlanabilir asgari boy, av sezonu, balıkçılığa kapalı koruma alanları, avlanması yasak türler vb. konularını içermektedir. Pek çok balıkçının talebi kotaların hamsi gibi büyük miktarda avlanan diğer türlere de uygulanmasıdır. Fakat av verisinin güvenilir olmaması ve Türkiye'de denizlerin çok sayıda türü barındırması kotaların başka türler için uygulanmasını zorlaştırmaktadır. 1970'lerden beri artan av miktarlarının, devlet tarafından sağlanan sübvansiyonlar ve vergi indirimleri gibi koşullar etrafında şekillendiği söylenebilir. Hem balıkçılık filosunun ekipman bakımından geliştirilmesinde, hem de endüstriyel balıkçılığın önem kazanmasında devlet desteği büyük rol oynamaktadır. Fakat bu destek, günümüzde küçük ölçekli kıyı balıkçıların ve endüstriyel balıkçıların karşı karşıya olduğu aşırı avlanma ve aşırı kapasite problemlerine de neden olmaktadır; birim efor başına düşen av miktarının azalmasına yol açmaktadır. Su Ürünleri Kanunu günümüzde, 1971'den bu yana

E.00000526811

gelişen farklı ihtiyaç ve yönetim modellerinin uygulanmasına yeterince cevap vere
durumdadır.

Türkiye balıkçısının ve balık kaynaklarının geleceği, bir ölçüde, su ürünleri kooperatiflerinin başarısına bağlıdır. Bu nedenle balıkçılar, kendilerini sömürölmekten kurtaracak ve sosyo-ekonomik koşullarını düzeltecek olan kooperatifçiliği bir an evvel keşfetmek ve etkin bir şekilde kullanmayı öğrenmek zorundadır. Balıkçılık yönetiminde, merkezden yerele doğru gerçekleştirilecek yetki ve sorumluluk aktarımının kanunlarla düzenlenmesi, balıkçılıkta kooperatif hareketin öneminin daha iyi anlaşılması, gerek küçük ölçekli balıkçıların gerekse endüstriyel balıkçıların karşı karşıya olduğu sorunların çözümlenerek balıkçı toplumunu sürdürülebilir kılmak için amacıyla Anayasanın 98. ve İçtüzüğün 104. ve 105. maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılması konusunda gereğini arz ederiz.

